

Material: SV – Ortodox religion

29.3.2023

2. Ortodoxa organisationer

2.A Bild A

2.B Bild B

2.C Bild C

2.D Bild D

2.A Bild A

Källa: Ortodoksisten nuorten liitto ONL ry [Ortodoxa ungdomsförbundet ONL rf]. https://onl.fi/wp-content/uploads/2018/01/IMG_0037-300x225.jpg. Hämtad: 31.1.2022.

2.B Bild B

Källa: Ortodoksisten nuorten liitto ONL ry [Ortodoxa ungdomsförbundet ONL rf]. https://onl.fi/wp-content/uploads/2018/01/IMG_9908-300x225.jpg. Hämtad:

31.1.2022.

2.C Bild C

Källa: Filantropia rf. https://filantropia.fi/wp-content/uploads/2020/01/lisalmi_Kuopio.jpg. Hämtad: 31.1.2022.

2.D Bild D

Källa: Filantropia rf. https://filantropia.fi/wp-content/uploads/2020/02/DSC_0011.jpg. Hämtad: 31.1.2022.

3. Naturskyddets etik

- 3.A Textutdrag: Patriarkens tal
- 3.B Textutdrag: En skyddszon för klostren
- 3.C Textutdrag: Synpunkter på miljökrisen

3.A Textutdrag: Patriarkens tal

– – På samma sätt är naturskyddet i grunden varken liberalt eller sentimentalt. Det handlar om en kontinuerlig ångest och förlåtelse, att man utan att tröttna väljer de saker man anser vara viktigast och prioriterar dem. Det har en andlig och etisk infallsvinkel genom vilken vår närvaro på jordklotet blir en kraft som både helar och förändrar livet för våra medmänniskor och hela planeten. – –

Källa: Bartholomeos. *Ilmastonmuutos: ekumeeninen imperatiivi [Klimatförändringen: ett ekumeniskt imperativ]*. Tal vid Notre Dame-universitetet i USA. Finlands ortodoxa kyrkas webbplats. <https://ort.fi/uutishuone/2021-10-30/ilmastonmuutos-ekumeeninen-imperatiivi>. Publicerad: 30.10.2021. Hämtad: 14.1.2022. Översättning: SEN. Bearbetning: SEN.

3.B Textutdrag: En skyddszon för klostren

– – Det fanns planer på en stilla skyddszon omkring klosterområden i Heinävesi kommun. Ärendet togs upp på initiativ av kommunfullmäktige.

Skyddszone som planerades för Lintula och Valamo kloster kommer i det här skedet inte att bli verklighet. Kommunstyrelsen i Heinävesi tog beslut om saken i måndags.

Idén bakom skyddszone var att skydda klostren och naturen i deras omgivning bland annat från den planerade gruvan Aitolampi. Valamo och Lintula kloster är de enda ortodoxa klostren i Finland.

Heinävesi kommunstyrelse har slagit fast att man inte kan sätta hinder för idkandet av en enskild näring genom markplaneringen.

– Överlag är det kontroversiellt om man börjar jämföra en näring med en annan genom att ta ställning i planeringen av markanvändningen. Man kan inte sätta hinder för en annans näring i markplaneringen utan att ha goda skäl, motiverar kommunens tekniska chef Jenni Ylikotila.

Mineralprospekteringsbolaget Beowulf Mining har mineralprospekteringsstillstånd för närområden kring Aitolampi.

Diskussionen kring den möjliga gruvan i Heinävesi och naturen i dess omgivning har varit livlig under de senaste åren. Gruvplanerna gav upphov till folkrörelsen Pro Heinävesi som motsätter sig planerna. – –

Källa: Meri Remes. *Heinäveden luostareille suunniteltiin kaivokselta suojelevaa turvavyöhykettä – kunta: ei toteudu, kaavoitus ei saa estää elinkeinoja [Det fanns planer på en skyddszone kring klostren i Heinävesi för att skydda dem från en gruva – kommunen: blir inte av, markplaneringen får inte sätta hinder för näringar]*. Webbplatsen Yle nyheter. <https://yle.fi/uutiset/3-11399668>. Publicerad: 14.6.2020. Hämtad: 21.1.2022. Översättning: SEN. Bearbetning: SEN.

3.C Textutdrag: Synpunkter på miljökrisen

– – Den amerikanska historikern Lynn White letade för mer än 50 år sedan efter rötterna till den ekologiska krisen. I Whites artikel som fortfarande väcker diskussion (Science 155/1967) pekade hennes anklagande finger mot kristendomen. Orsaken till det var att Gud enligt skapelseberättelsen hade skapat människan till sin avbild och satt henne att härska över jorden och havet samt allt som lever i dem. Enligt Bibeln har naturen som uppgift att tjäna människans behov. Så var det däremot inte i den animistiska hedendomen som kristendomen hade rötter ur vägen.

Bibeln kan också läsas på ett annat sätt: den betonar naturvärden och människans roll som en ansvarig förvaltare. Trots det tyckte White att miljökrisens fundamentala orsaker kan sökas i kristendomens uppfattning om förhållandet mellan människan och miljön. I allmänhet var hennes budskap att miljökrisen först och främst handlar om människans ideologi eller världsåskådning. Därför är inte heller lösningens nycklar teknisk-ekonomiska utan ideologiska.

Upplysningstidens filosofi hade en avog inställning till kristendomen och undergrävde Bibelns och också prästerskapets ställning. Men naturens roll i upplysningens tankevärld var till och med uttryckligen instrumentell: med hjälp av vetenskapen och teknologin skulle människan kunna behärska naturen och utnyttja den. Så har människan också gjort, och till den grad att naturens balans har rubbats allvarligt. – –

Källa: Sixten Korkman. *Onko ympäristökriisin taustalla kristinusko, valistus, kapitalismi vai populismi? [Har miljökrisen bakgrund i kristendomen, upplysningen, kapitalismen eller populismen?]*. Dagstidningen Helsingin Sanomat. <https://www.hs.fi/mielipide/art-2000006542134.html>. Publicerad: 16.6.2020. Hämtad: 31.1.2022. Översättning: SEN. Bearbetning: SEN.

6. Slutakten om Finlands ortodoxa kyrka

6.A [Textutdrag: Lagen om den ortodoxa kyrkan](#)

6.B [Textutdrag: Slutakten](#)

6.A Textutdrag: Lagen om den ortodoxa kyrkan

– – Kyrkan står i kanonisk förbindelse med apostoliska och patriarkaliska ekumeniska stolen i Konstantinopel på det sätt som uttrycks i ekumeniska patriarkens beslut av den 6 juli 1923. – –

Källa: Lagen om den ortodoxa kyrkan 985/2006. Paragraf 1. Hämtad: 14.1.2022. Bearbetning: SEN.

6.B Textutdrag: Slutakten

– – Den Apostoliska och Patriarkala Ekumeniska Tronen i Konstantinopel har anförtrotts att ha omsorg om de Heliga Ortodoxa kyrkorna – –.

– – vi befäller att de ortodoxa kristna som bor i Finlands av Gud beskyddade republik med sina anstalter härefter utgör ett enda kristet område vars namn är "Finlands ortodoxa ärkebiskopsdöme" och som utan att vackla följer följande regler – –.

Källa: *Autonomia-tomos [Tomos om autonomi]*. Finlands ortodoxa kyrkas webbplats. https://ort.fi/kanoniset_asiakirjat/autonomia-tomos. Hämtad: 8.2.2022. Översättning: SEN. Bearbetning: SEN.

7. Den ortodoxa kyrkan och spänningar mellan patriarkaten

7.A Textutdrag: Jussi Rytönen, *Spänningar mellan patriarkaten*

Obs!

Den ursprungliga artikeln har publicerats innan Ryssland anföll Ukraina.

Patriarken Kirill av Moskva kritiserar kraftigt den ekumeniska patriarken i Konstantinopel

Ledaren för Rysslands ortodoxa kyrka, patriarken Kirill av Moskva och hela Ryssland, kritiserar i hårda ordalag den ekumeniska patriarken Bartholomeos I i Konstantinopel.

I en intervju som sänts på den ryska televisionens kanal 1, Rossija-1, beskriver Kirill Bartholomeos självbild som totalt felaktig: "Han anser sig själv vara hela den ortodoxa världens ledare. Han anser sig inte vara den främste bland sina jämlikar, utan anser sig vara den främste ovanför alla andra", konstaterade Kirill.

Kirill jämförde läget med den utveckling som för tusen år sedan ledde till att den östliga och den västliga kyrkan separerade: "Utan

rädsla säger jag att samma personliga initiativ från patriark Bartholomeos har lett till splittring i den ortodoxa världen.”

Bakom stridigheterna ligger Ukrainas politiskt och kyrkligt farligt infekterade situation. Ukrainas ortodoxa kyrka, som tidigare länge löd under patriarkatet i Moskva, började ta avstånd från Moskva efter att Sovjetunionen rasat samman. Av Konstantinopel fick den full självständighet i januari 2019, enligt önskemål från Ukrainas statsledning men mot den ryska kyrkans vilja.

– – I september i år påstod Kirill att Bartholomeos är schismatisk och beskrev givandet av full självständighet till kyrkan i Ukraina som olagligt, okanoniskt och som ”ett vettlöst intrång i Ukraina” av den ekumeniska patriarken i Konstantinopel. – –

Källa: Jussi Rytkönen. *Moskovan patriarkka Kirill arvostelee rajusti Konstantinopolin ekumeenista patriarkkaa* [Patriarken Kirill av Moskva kritiserar starkt den ekumeniska patriarken i Konstantinopel]. Tidningen Kotimaas webbplats. <https://www.kotimaa.fi/artikkeli/moskovan-patriarkka-kirill-arvostelee-rajusti-konstantinopolin-ekumeenista-patriarkkaa/>. Publicerad: 25.11.2021. Hämtad: 3.2.2022. Översättning: SEN. Bearbetning: SEN.

8. Klostrens betydelse i Finland

8.A Textutdrag: Fler unga än tidigare söker sig till klostren

8.B Textutdrag: Valamo kloster får en ny ledare

8.A Textutdrag: Fler unga än tidigare söker sig till klostren

Fler unga än tidigare söker sig till klostren – Johannes, 37, förverkligar sin buddhistiska klosterdröm i Åbo

Redaktören: 37-åriga Johannes Cairns eller munknovisen Đòng Kièn är en sällsynthet. Sedan hösten 2021 har han levt klosterliv nära Åbo på ett ställe som heter Lièn Tàm och som är Finlands första buddhistiska tempel.

Johannes: Jag har nu bott här en månad och blir kanske vigd till novismunk nästa år.

Redaktören: Johannes har sedan tonåren utövat zen, sysslat med österländska kampsporter, studerat buddhism också på akademisk nivå och undersökt olika österländska inriktningar och skolor. Drömmen om klosterliv har redan funnits i över 20 år.

Johannes: Så har jag också ett par gånger försökt, som 19-åring och 27-åring liksom lite känt mej för, så jag åkte till ett kloster i Frankrike som 19-åring, men dom sa då att jag är för ung och jag hade råd att vara där bara två veckor, dom lät mej vara där i fem veckor.

Redaktören: Lièn Tàm är ett litet samfund med tre personer nära Åbo, där man vaknar klockan 4.30 och där ceremonier och måltider ger dagen rytm. I klostret dricker man inte alkohol, man äter inte kött och man avhåller sig från sexuellt umgänge och falskt tal, alltså man ljuger eller skvallrar inte. Men till exempel nätkontaktarna, de används. Livet i klostret i Åbo är inte så asketiskt som man skulle kunna tro.

Johannes berättar att man i Lièn Tàm-klostret i Åbo bemöter andra vänligt och att samfundet är som en familj. Men hur känns det när hans egen långvariga dröm om klosterliv nu har uppfyllts?

Johannes: Jag är alldeles otroligt tacksam, varje morgon när jag vaknar så är jag förvånad över min tur och undrar om det här kan vara verkligt, för jag känner att det här sättet att leva liksom är i linje med mina allra djupaste värderingar. Så nog känner jag liksom en väldig sån där, hur ska jag nu säga, sån där inre koherens, att jag lever just så där som jag vill leva och jag förverkligar mina djupaste värderingar på det sätt som jag lever.

Källa: Jani Nivala. *Luostareihin pyrkii enemmän nuoria kuin aikaisemmin – Johannes, 37, toteuttaa buddhalaista luostariunelmaansa Turussa* [Fler unga än tidigare söker sig till klostren – Johannes, 37, förverkligar sin buddhistiska klosterdröm i Åbo]. Webbtjänsten Yle Arenan. <https://areena.yle.fi/audio/1-61068567>. Publicerad: 19.12.2021. Hämtad: 2.2.2022. Översättning: SEN. Bearbetning: SEN. Transkribering: SEN.

8.B Textutdrag: Valamo kloster får en ny ledare

Den nya ledaren för Valamo kloster är en trippelmagister som talar 11 olika språk – tanken på att bli munk fick han redan som 8-åring

Som trettioåring funderade fader Mikael på att göra karriär och att bilda familj. Han valde bort dem, för det kändes viktigast med ett asketiskt liv i kloster. – – Före klosterlivet arbetade Nummela [fader Mikael] som börsanalytiker på en bank. I slutet av 2000-talet bodde han i Helsingfors och grubblade över samma frågor som många andra trettioåringar: Är det här det jag vill? Lever jag enligt mina egna eller andras förväntningar? Vill jag ha familj och barn?

”Vi har begränsat med tid. För min egen del var den centrala frågan: använder jag min tid till betydelsefulla och meningsfulla saker?” – – Frågorna var typiska, men Nummelas svar på dem ovanliga. Han valde att avstå från arbetet på banken, för kallelsen till klosterlivet var så stark. – – Ingen egendom, ingen maka eller familj och ingen arbetskarriär i traditionell mening. Klosterlivet utesluter många av livets grundläggande byggstenar. Det innebär att dra sig undan från världen och kräver många konkreta beslut. – – Alla 11 munkbröder i Valamo kloster har mobiltelefon, men alla har inte internetkontakt i den. Fader Mikael har också konton på Facebook och Instagram, men närmast för att människor, om de vill, ska kunna ta kontakt med honom. – – Den viktigaste fritidssysselsättningen är läsning av andlig litteratur. – – En munk måste tåla ensamhet, för den utgör grunden i klosterlivet. Å andra sidan måste man kunna leva i ett samfund med noggrann hierarki och regler. Gudstjänsterna och arbetsuppgifterna ger dagen rytm. – –

Enligt fader Mikael fascinerar unga vuxna allt oftare av klosterlivet. En del som prövar får visserligen nog på ett par dagar. Men de som kommit för att stanna låter vanligen beslutet mogna under flera år. Betänketiden, alltså novisperioden i klostret, varar minst ett år. Klosters ledare har som uppgift att föra diskussioner med nykomlingarna och lyssna på deras funderingar. – –

Källa: Laura Kosonen. *Valamon luostarin uusi johtaja on kolmoismaisteri, joka puhuu 11 eri kieltä – ajatus munkkiudesta kävi mielessä jo 8-vuotiaana* [Den nya ledaren för Valamo kloster är en trippelmagister som talar 11 olika språk – tanken på att bli munk fick han redan som 8-åring]. Webbplatsen Yle nyheter. <https://yle.fi/uutiset/3-12280893>. Publicerad: 22.1.2022. Hämtad: 2.2.2022. Översättning: SEN. Bearbetning: SEN.

9. Ekumenin och kyrkans verksamhet

9.A Bild: Kyrkliga ledare

9.B Textutdrag: Matti Repo, *Mångkulturaliteten i den globala kyrkans trostolkning*

9.A Bild: Kyrkliga ledare

Källa: Den katolska stiftstidskriften Fides. <https://cdn-fides.katolinen.fi/uploads/2021/10/f-ekumenia-piispat-2009.jpg>. Publicerad: 8.10.2021. Hämtad: 23.3.2022.

9.B Textutdrag: Matti Repo, *Mångkulturaliteten i den globala kyrkans trostolkning*

– – Globaliteten och mångkulturaliteten går hand i hand. Allt som är globalt är samtidigt också mångkulturellt. Om någonting omfattar hela världen måste det också omfatta hela den rikedom som finns i världen. Världen är inte monokulturell. Den är full av olika människor som talar olika språk, som har olika historia, som lever av olika näringar, som har anpassat sig till olika slags natur och som följer olika seder och bruk.

Inte heller Kristi kyrka kan därför vara en likformig helhet. Den innehåller oundvikligen både mångsidighet och olikhet om den ska vara global på ett äkta sätt. Den anpassar sig till olika kulturella omgivningar och går in för interaktion mellan alla slags grannar. Den deltar i kulturell byteshandel med sin omgivning, återspeglar människornas liv, deras färdigheter, erfarenheter och behov, men påverkar också samtidigt sin omgivning genom dem. – –

– – Kyrkan har inte som uppgift att vara en kulturell världserövrare även om tron utan vidare skapar nytt och förändrar kulturen. För att vara sann och äkta behöver kristendomen inte ha en bestämmande position i samhället, inte heller ha statskyrkostatus och inte ens vara majoritetsreligion. Den kristna kyrkan känner sig hemma också när den är i minoritet bland olika religioner och idéer. Kyrkan kan leva också när den är förföljd eller pressad till att vara liten och obetydlig till det yttre, men samtidigt modig och stark till det inre då den sätter sin tillit till sin Herre. – –

Källa: Matti Repo. *Monikulttuurisuus globaalin kirkon uskontulkinnassa [Mångkulturaliteten i den globala kyrkans trostolkning]*. Biskop Matti Repos webbplats. <https://www.piispamattirepo.fi/puheet/monikulttuurisuus-globaalin-kirkon-uskontulkinnassa/>. Publicerad: 10.6.2016. Hämtad: 31.1.2022.
Översättning: SEN. Bearbetning: SEN.